

IZMAINAS INVALIDITĀTES JOMĀ (2006–2025)

leviests īpašas kopšanas
nepieciešamības pabalsts
bērniem ar invaliditāti 50,00 *lati*

2006

2008. gada 18. jūlijā **Latvija parakstīja ANO** Konvenciju par
personu ar invaliditāti tiesībām

2008

leviests īpašas kopšanas nepieciešamības pabalsts
pilngadīgām personām ar I invaliditātes grupu 100,00 *lati*

Palielināts bērna ar invaliditāti kopšanas pabalsts,
no 50,00 līdz 150,00 *latiem*

Palielināts valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts (VSNP)
personām ar invaliditāti kopš bērnības, no 50,00 līdz 75,00 *latiem*

Palielināta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta
par bērnu ar invaliditāti, no 50,00 līdz 75,00 *latiem*

Noteikta piemaksa pie invaliditātes pensijas 0,70 *latu* apmērā
par katru apdrošināšanas stāža gadu līdz līdz 1996. gadam

Palielināti iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN)
papildu atvieglojumi personām ar invaliditāti:

- ar III invaliditātes grupu,
no 900,00 līdz 1 008,00 *latiem* gadā
- ar I un II invaliditātes grupu,
no 1 152,00 līdz 1 296,00 *latiem* gadā

2009

2010

2010. gada 1. martā Latvija
ratificēja ANO Konvenciju par
personu ar invaliditāti tiesībām

Stājās spēkā **Invaliditātes likums**

leviests **psihologa pakalpojums** personai līdz 18 gadiem, kurai
pirmreizēji noteikta invaliditāte un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās
likumiskajam pārstāvim

leviests **atbalsts mājokļa pielāgošanai**

leviests **surdotulka pakalpojums izglītības programmu apguvei**

2011

2012

leviests **asistenta pakalpojums izglītības iestādē**

leviests **pabalsts par asistenta izmantošanu personām**
ar I grupas redzes invaliditāti

Stājās spēkā **grozījumi Civillikumā**, paredzot, ka **pilna**
rīcības spējas atņemšana vairs nav iespējama

leviests **asistenta pakalpojums pašvaldībā**

leviests **surdotulka pakalpojums saskarsmes nodrošināšanai** ar fiziskām
un juridiskām personām (ne tikai izglītības programmu apguvei)

2013

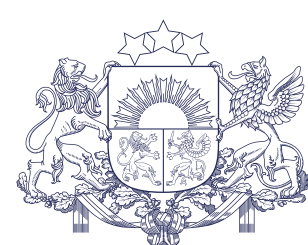
2014

Palielināts pabalsts personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama
kopšana, no 142,29 līdz 213,43 EUR

Palielināts VSNP personām ar invaliditāti kopš bērnības,
no 71,14 līdz 106,72 EUR

leviests **koeficients VSNP aprēķināšanai personām ar invaliditāti:**

- personām ar I invaliditātes grupu koeficients 1,3;
- personām ar II invaliditātes grupu koeficients 1,2

Labklājības ministrija

IZMAIŅAS INVALIDITĀTES JOMĀ

16 gadu laikā
(2008–2025)

2015

ieviests **atbrīvojums no transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa**, ja apgādībā ir bērns ar invaliditāti

ieviests **atbalsts norēķiniem par elektrību** ģimenei (personai), kuras aprūpē ir bērns ar invaliditāti, un personām ar I invaliditātes grupu

2016

2017

ieviests jauns pakalpojums **atbalsta persona darbā** bezdarbniekiem ar garīga rakstura traucējumiem

Tiek organizētas **konsultācijas par personu ar invaliditāti nodarbināšanu** darba devējiem, kas nodarbina personas ar invaliditāti

ieviesti divi **psihosociālas rehabilitācijas pakalpojumi**:

- personām ar onkoloģisku saslimšanu un to ģimenes locekļiem
- paliatīvajā aprūpē esošiem bērniem un viņu ģimenes locekļiem

Uzsākta **motivācijas un mentoru programma**, lai tuvinātu personas ar invaliditāti darba tirgum un atbalstītu, uzsākot darba gaitas

2018. gada 1. aprīlī stājas spēkā **Sociālā uzņēmuma (SU) likums** – SU veic saimniecisko darbību, radot labvēlīgu un nozīmīgu sociālo ietekmi uz noteiktām sabiedrības grupām, piemēram, personām ar invaliditāti

Palielināts piemaksas pie invaliditātes un vecuma pensijām apmērs par 0,50 EUR (par katru apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim) personām, kuras pensijas vecumu sasniedza līdz 1995. gada 31. decembrim

Mainīti kritēriji invaliditātes termiņa noteikšanai bērniem ar smagiem, stabiliem funkcionēšanas ierobežojumiem, paredzot, ka **invaliditātes termiņu uz periodu līdz bērna 18 gadu vecumam** nosaka bērniem, kuriem ir stabili un neatgriezeniski funkcionēšanas ierobežojumi, kuru dēļ invaliditāte ir bijusi nepārtraukti noteikta vismaz vienu vai vairāk gadus

ieviests **valsts finansiāls atbalsts pašvaldībām sociālo pakalpojumu personas dzīvesvietā nodrošināšanai** – nauda seko klientam (personām (pilngadīgām un bērniem), kuras pārtraukuši saņemt valsts sociālās aprūpes centra (VSAC) pakalpojumus

ieviesta **tehnisko palīglīdzekļu (TPL) saņemšana ar kompensācijas mehānismu** (kupons)

Uzsākts **Deinstitucionalizācijas (DI) process**, mērķtiecīgi attīstot un nodrošinot sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus bērniem ar invaliditāti un pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem

Paaugstināts pabalsts īpašas kopšanas nepieciešamībai bērniem ar invaliditāti un pilngadīgām personām ar invaliditāti kopš bērnības no 213,43 līdz 313,43 EUR

ieviests nosacījums, ka pilngadīgām personām **invaliditāti var noteikt “uz mūžu”**

2019

Paplašināta mērķa grupa, kurai ir tiesības saņemt pabalstu transporta izdevumu kompensācijai, iekļaujot arī personas, kurām ir pārvietošanās grūtības garīgo rakstura traucējumu dēļ

Asistenta pakalpojumu pašvaldībā var saņemt augstskolās un koledžās studējošās personas ar invaliditāti

Uzsāk indeksēt arī piemaksas pie invaliditātes pensijas apmēru par katru apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim

Aprobēts atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojums personai ar smagiem un ļoti smagiem garīga rakstura traucējumiem, lai palīdzētu tai pieņemt lēmumus vienlīdzīgi ar citiem

Labklājības ministrija

IZMAIŅAS INVALIDITĀTES JOMĀ

16 gadu laikā
(2008–2025)

2020

Paaugstināta bāze minimālās invaliditātes pensijas un VSNP aprēķināšanai

- personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 64,03 līdz 80,00 EUR
- personām ar invaliditāti kopš bērnības no 106,72 līdz 122,69 EUR

Darbnespējas lapu (DNL) vecākam apmaksā par ilgāku laiku, ja bērnam noteikta smaga diagnoze – saskaņā ar konsīlija noteikto laiku, bet ne ilgāku par trim mēnešiem

Slimības pabalstu par bērnu ar invaliditāti, kuram piešķirts kopšanas pabalsts **piešķir un izmaksā līdz bērna 18 g.v. sasniegšanai**, bet ne ilgāk par 26 nedēļām

Minimālo ienākumu palielināšana personām ar invaliditāti:

- Paaugstināta bāze VSNP aprēķināšanai
 - personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 80,00 līdz 109,00 EUR
 - personām ar invaliditāti kopš bērnības no 122,69 līdz 136,00 EUR
- Nestrādājošām personām, kuras saņem VSNP piemēro piemaksu
 - Personām ar I invaliditātes grupu 30% apmērā no aprēķinātā VSNP apmēra
 - Personām ar II invaliditātes grupu 20% apmērā no aprēķinātā VSNP apmēra
- Paaugstināta minimālās invaliditātes pensijas aprēķina bāze
 - personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 80,00 līdz 136,00 EUR
 - personām ar invaliditāti kopš bērnības no 122,69 līdz 163,00 EUR

Veikta asistenta pakalpojuma pašvaldībā reforma, būtiski mainot pakalpojuma nodrošināšanu

- paplašinātas atbalsta iespējas bērniem ar invaliditāti,
 - ieviešot jaunu pavadoņa pakalpojumu
 - nosakot tiesības bez ienākumu izvērtēšanas saņemt no pašvaldību budžeta finansētu aprūpes pakalpojumu
- noteikta vienkāršota asistenta pakalpojuma piešķiršanas kārtība un atvieglota atskaitīšanās kārtība par sniegto pakalpojumu
- asistenta un pavadoņa pakalpojumu piešķir konstantā h apjomā, neprasot apliecinājumus par konkrētu vietu apmeklēšanu
- palielināts atlīdzības apmērs asistentiem

Ģimenes valsts pabalstu, kas piešķirts bērnu ar invaliditāti, **izmaksā līdz bērna 20 gadu vecumam**, neatkarīgi no tā, vai bērns turpina mācības pēc 15 gadu sasniegšanas

Bez personas iesnieguma piešķir – īpašās kopšanas nepieciešamības pabalstu, pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai, VSNP invaliditātes gadījumā un piemaksu pie ģimenes pabalsta par bērnu ar invaliditāti, pamatojoties uz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (VDEĀVK) sniegto informāciju par personai noteiktajām medicīniskajām indikācijām (ja Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) rīcībā ir konta Nr., kurā persona saņem citus VSAA maksājumus)

Noteikts **civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas (OCTA) prēmijas maksājuma samazinājums par 40%** ģimenēm, kuras aprūpē bērnu ar invaliditāti

Labklājības ministrija

IZMAINĀS INVALIDITĀTES JOMĀ

16 gadu laikā (2008–2025)

2022

Palielināts **koeficients VSNP aprēķināšanai personām ar I invaliditātes grupu** no 1,3 uz 1,4

Aprobēts **atelpas brīža pakalpojums mājoklī** bērniem ar funkcionāliem traucējumiem (ilgtspējas nodrošināšanai iekļauts minimālajā sociālo pakalpojumu grozā)

Aprobēts **atelpas brīža pakalpojums mājoklī pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem** (ilgtspējas nodrošināšanai iekļauts minimālajā sociālo pakalpojumu grozā)

Paplašināts **asistenta pakalpojuma atbalsts** atsevišķām personu grupām

- bērniem, kuri saņem regulārus ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumus – asistenta pakalpojuma apjoms palielināts no 80 uz 100 stundām mēnesī
- personām ar I invaliditātes grupu no bērnības, kurām ir īpašas kopšanas nepieciešamība, atkarībā no nepieciešamā asistenta atbalsta intensitātes līmeņa, asistenta pakalpojuma stundu skaits tiek noteikts palielinātā apmērā
 - ja apmeklē dienas aprūpes centru (DAC) vai specializēto darbnīcu – 50 vai 100 stundas mēnesī
 - ja asistenta pakalpojumu izmanto citām darbībām – 30 vai 60 stundas mēnesī
- papildu atbalsts, lai kompensētu transporta izdevumus tām personām, kuras piešķirto stundu ietvaros regulāri apmeklē ārsta nozīmētas medicīniskās procedūras vai rehabilitācijas pasākumus

Stājas spēkā ir **jauni minimālo ienākumu apmēri**, kurus turpmāk pārskatīs katra gada janvārī. Izmaiņas attiecas uz **VSNP saņēmējiem**, minimālo vecuma, **invaliditātes** un apgādnieka zaudējuma pensiju saņēmējiem, kā arī uz garantēto minimālo ienākumu pabalsta saņēmējiem, trūcīgām un maznodrošinātām māsaimniecībām

- Paaugstināta bāze VSNP aprēķināšanai
 - personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 109,00 līdz 125,00 EUR
 - personām ar inv.kopš bērnības no 136,00 līdz 157,00 EUR
- Paaugstināta bāze minimālās invaliditātes pensijas aprēķināšanai
 - personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 136,00 līdz 157,00 EUR
 - personām ar invaliditāti kopš bērnības no 163,00 līdz 188,00 EUR

Palielināts pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, no 79,68 līdz 105,00 EUR par pilnu sešu mēnešu periodu

Aprobēts **psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums** bērniem ar autiskā spektra traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem

Uzsākta aprobācija **psihosociālā atbalsta sniegšanai bērniem ar smagu saslimšanu**, kuri ir BKUS aprūpē, un viņu ģimenes locekļiem (turpināsies līdz 2027.g.)

ieviests jauns sociālais pakalpojums – atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām noteikta I vai II invaliditātes grupa (no 2026.gada – arī personām ar III invaliditātes grupu)

2023

Labklājības ministrija

IZMAIŅAS INVALIDITĀTES JOMĀ

16 gadu laikā (2008–2025)

Tiek nodrošināta valsts finansēta **sociālā komponente** (sociālā aprūpe, psihosociālā rehabilitācija, tehniskie palīglīdzekļi) **paliatīvās aprūpes mobilās komandas pakalpojumu pacienta dzīvesvietā**

Palielināta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti no 106,72 līdz 160,00 EUR

Palielināts pabalsts īpašas kopšanas nepieciešamībai pilngadīgām personām ar invaliditāti kopš bērnības no 313,43 līdz 413,43 EUR

Pabalstus par pilngadību sasniegušu jauniem **var saņemt tā likumiskais pārstāvis**, kurš nodrošināja jaunieša aprūpi pirms pilngadības sasniegšanas, ja tiesā ir pieņemts lēmums par lietas ierosināšanu par jaunieša rīcībspējas ierobežošanu un aizgādības nodibināšanu garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ

Bērniem ar autiskā spektra traucējumiem (AST) un viņu ģimenes locekļiem tiks nodrošināts multiprofesionālās komandas un līdzinieku atbalsts, dažādas rehabilitācijas metodes

Tiek nodrošināts valsts līdzfinansējumu aprūpei mājās pakalpojumam bērniem līdz 24 g.v. ar smagiem un ļoti smagiem funkcionāliem traucējumiem, kuriem ir VDEĀVK izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību

Personas ar invaliditāti stāvvietu karti izsniedz bērnam ar invaliditāti, kuram VDEĀVK izsniedzis atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību

Palielināts pabalsts īpašas kopšanas nepieciešamībai bērniem ar invaliditāti no 313,43 līdz 413,43 EUR

Ieviests jauns sociālais pakalpojums – uzturošā terapija bērniem ar AST no 2-7.g.v.

Ieviests jauns sociālais pakalpojums – psihosociālā rehabilitācija bērniem ar invaliditāti no 2-18.g.v. ar AST, un viņu ģimenes locekļiem

Paaugstināts zemākā minimālo ienākumu sliekšņu apmērs no 20% uz 22%. Izmaiņas ietekmē VSNP saņēmējus personas ar invaliditāti vispārējā gadījumā. Bāze VSNP aprēķināšanai personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā 166,00 EUR

Ieviests minimālais sociālo pakalpojumu grozs, kas jānodrošina pašvaldībām

Labklājības ministrija

2025